

Zpráva o šetření

ve věci opravy záznamu v informačním systému evidence obyvatel o manželství rozvedeném v cizině

Pan A. (česky B.), nar. xxxx, trvale bytem yyyy (dále „stěžovatel“), namítá, že je v České republice veden jako ženatý s paní C., přestože žil v zahraničí a českým úřadům žádný doklad o sňatku, uzavřeném v roce 1987 ve Švýcarsku, nepředkládal. Stěžovatel nesouhlasí s Magistrátem města Hradec Králové, který po něm k opravě údajů v informačním systému evidence obyvatel požaduje předložit český oddací list vydaný zvláštní matrikou a rozvodový rozsudek opatřený potřebnými ověřeními.

Na základě podnětu stěžovatele jsem vedl šetření podle zákona o veřejném ochránci práv¹, jehož předmětem byl postup Magistrátu města Hradec Králové jako úřadu obce s rozšířenou působností věcně a místně příslušného k provedení opravy nesprávného údaje o manželce stěžovatele v informačním systému evidence obyvatel. Při šetření jsem požádal o pomoc odbor centrálních informačních systémů Ministerstva vnitra, odbor všeobecné správy Ministerstva vnitra a správní odbor Magistrátu města Jablonec nad Nisou.

A. Shrnutí závěrů

Nepodařilo se zjistit, na základě jaké veřejné listiny tehdejší Okresní ředitelství Policie České republiky Jablonec nad Nisou zapsalo v říjnu 1993 údaj o tehdejší manželce stěžovatele do registru obyvatel. Okresní ředitelství Policie České republiky Jablonec nad Nisou pochybilo, jestliže stěžovateli vydalo začátkem roku 1994 občanský průkaz, aniž předložil český oddací list ze zvláštní matriky. K odstranění tohoto údaje z informačního systému evidence obyvatel postačí předložení rozsudku o rozvodu.

Žádný právní předpis nestanoví povinnost dodatečného zápisu uzavření manželství do zvláštní matriky, jestliže manželství již zaniklo. Magistrát města Hradec Králové pochybil, když požadoval po stěžovateli předložení oddacího listu ze zvláštní matriky o manželství uzavřeném v roce 1987, třebaže toto manželství bylo již rozvedeno.

B. Skutková zjištění

Stěžovatel uvádí, že od roku 1968 až do konce roku 2017 žil ve Švýcarsku. Dne 26. 5. 2017 se oženil v Brazílii s brazilskou státní občankou D. Manželka požádala v květnu 2020 o povolení k trvalému pobytu na území České republiky. Odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky však nemůže žádosti vyhovět, protože v informačním systému evidence obyvatel je stěžovatel veden jako ženatý s paní C. Stěžovatel uvádí, že opravu údaje o svém rodinném stavu řeší s Magistrátem města Hradec Králové bezvýsledně od roku 2018. Na základě výzvy magistrátu se obrátil na zvláštní matriku, vedenou Úřadem městské části Brno-střed, a na Ministerstvo vnitra. Manželství s paní C.

1 Zákon č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.

však ve zvláštní matrice není zapsáno² a součástí spisu k žádosti stěžovatele o udělení československého státního občanství z roku 1992 nejsou žádné doklady, které by byly k žádosti připojeny³.

Stěžovatel argumentuje, že zápis manželství ve státem vedené evidenci musí být něčím podložen. Stěžovatel si však není vědom, že by švýcarský oddací list z roku 1987 nechal úředně přeložit do českého jazyka a předložil jej českým úřadům. Přestože Magistrát města Hradec Králové nezjistil, na základě jakého dokladu byl záznam o uzavření manželství učiněn, odmítá provést opravu.

Z podkladů poskytnutých stěžovatelem, odborem centrálních informačních systémů Ministerstva vnitra, odborem všeobecné správy Ministerstva vnitra a správním odborem Magistrátu města Jablonec nad Nisou jsem zjistil následující skutečnosti.

Stěžovatel byl propuštěn ke dni 6. 7. 1987 z českého státního svazku. Dne 18. 12. 1987 se ve Švýcarsku oženil se švýcarskou státní občankou paní C. České státní občanství znovu nabyl udělením dne 20. 5. 1993. Dne 29. 9. 1993 se stěžovatel přihlásil k trvalému pobytu na adrese: zzzz. Záznam o uzavření manželství zavedla do registru obyvatel paní E. (Policie ČR, okresní ředitelství Jablonec nad Nisou) na základě přihlašovacího lístku pro trvalý pobyt z Městského úřadu Jablonec nad Nisou dne 7. 10. 1993. Dne 7. 1. 1994 byl stěžovateli vydán občanský průkaz České republiky. Okresní soud pro okres Lavaux v kantonu Vaud manželství stěžovatele s paní C. dne 30. 3. 1999 rozvedl. Stěžovatel je ode dne 4. 10. 2017 hlášen k trvalému pobytu na adrese yyyy.⁴

C. Právní hodnocení

C.1 Stav v letech 1992-94

Každý občan, který dosáhl věku 15 let a měl pobyt na území České republiky, byl povinen mít občanský průkaz.⁵ Občanský průkaz vydávala Policie České republiky.⁶ Do občanského

2 Dle sdělení ÚMČ Brno-střed, oddělení zvláštní matriky, ze dne 1. 11. 2018, č. j. MVBS/2018/0187203/VALN.

3 Dle sdělení odboru všeobecné správy, oddělení státního občanství a matriky Ministerstva vnitra ze dne 18. 12. 2018, č. j. VS-28950/55/2-1992.

4 Údaje o pozbytí českého (a československého) státního občanství a znovunabytí českého státního občanství uvedeny dle sdělení odboru všeobecné správy Ministerstva vnitra ze dne 7. 7. 2020, č. j. MV-104280-2/VS-2020, a připojené kopie spisu o udělení státního občanství podle zákona č. 88/1990 Sb. z roku 1993.

Údaje o uzavření manželství a rozvodu uvedeny dle kopie výpisu z rozvodového rozsudku ze dne 30. 3. 1999, opatřeného apostilou a úředním překladem, zaslané stěžovatelem Kanceláři veřejného ochránce práv dne 10. 9. 2020.

Údaje o datu přihlášení k trvalému pobytu v roce 1993 a vydání občanského průkazu č. 664 810 HP jsou uvedeny dle kopie přední strany přihlašovacího lístku pro trvalý pobyt, zaslané správním odborem Magistrátu města Jablonec nad Nisou. Na přihlašovacím lístku je v kolonce „manžel(ka)“ zapsána: paní C., nar. zzzz. Dle sdělení Magistrátu města Jablonec nad Nisou ze dne 31. 7. 2020 se další záznamy již v agendách nenacházejí a byly skartovány.

Údaj o datu a způsobu zavedení údaje o manželství stěžovatele do registru obyvatel je uveden dle sdělení odboru centrálních informačních systémů Ministerstva vnitra ze dne 15. 7. 2020 a výpovědi paní E. (nyní Magistrát města Liberec) ze dne 16. 9. 2020.

Údaje o datech přihlášení k trvalému pobytu v roce 1993 a 2017 jsou uvedeny dle sdělení odboru centrálních informačních systémů Ministerstva vnitra ze dne 15. 7. 2020 a ze dne 17. 8. 2020.

5 Viz ustanovení § 2 zákona č. 75/1957 Sb., o občanských průkazech, ve znění účinném do 30. 6. 2000.

průkazu se zapisoval rodinný stav.⁷ Místo matričního dokladu vystaveného orgánem cizího státu se k žádosti o vydání občanského průkazu předkládal výpis ze zvláštní matriky.⁸ Narození, uzavření manželství a úmrtí státních občanů České republiky, k nimž došlo na území cizího státu, se zapisovaly do matriky vedené Magistrátem města Brna.⁹ Občan, jemuž byl vydán občanský průkaz, měl povinnost dbát, aby základní údaje zapsané v občanském průkazu stále odpovídaly skutečnosti, a za tím účelem včas předkládat občanský průkaz příslušným orgánům k zápisům.¹⁰

Vedení registru obyvatel nemělo do nabytí účinnosti zákona o evidenci obyvatel¹¹ odpovídající právní rámec.¹² Bylo jen stanoveno, že místní evidenci pobytu občanů vedou ohlašovny, okresní evidenci vedou okresní ředitelství Policie České republiky a ústřední evidenci pobytu občanů vede Ministerstvo vnitra.¹³

Podle zákona č. 135/1992 Sb., o hlášení a evidenci pobytu občanů, byl občan povinen hlásit trvalý pobyt ohlašovně podle místa svého stálého bydliště, tj. zpravidla v místě, kde měl rodinu, byt nebo zaměstnání.¹⁴ Respektování této povinnosti však státní správa v 90. letech v praxi nevynucovala. Zákon o evidenci obyvatel, který nabyl účinnosti dnem 1. 7. 2000, se zrušením zákona č. 135/1982 Sb. zrušil také ohlašovací povinnost.¹⁵

Magistrát města Hradec Králové se mýlí, když uvádí, že zvláštní matrika Brno v době, kdy stěžovatel žádal o udělení státního občanství, nebyla ještě v provozu¹⁶. Zvláštní matrika, do níž se zapisují narození, uzavření manželství a úmrtí českých (dříve

6 Viz ustanovení § 4 zákona č. 75/1957 Sb., ve spojení s ustanovením § 2 odst. 2 zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění účinném do 30. 6. 2000.

7 Viz vzor občanského průkazu v příloze vyhlášky Ministerstva vnitra č. 128/1993 Sb., kterou se provádí zákon o občanských průkazech, ve znění účinném do 30. 6. 2000.

8 Viz ustanovení § 4 odst. 1 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 128/1993 Sb.

9 Viz ustanovení § 21 zákona č. 268/1949 Sb., o matrikách, ve znění zákona č. 68/1993 Sb., a ustanovení § 61 vyhlášky federálního Ministerstva vnitra č. 22/1977 Sb., kterou se provádějí bližší předpisy k zákonu o matrikách, ve znění pozdějších předpisů, ve znění účinném do 30. 6. 2001.

10 Ustanovení § 7 odst. 1 písm. b) zákona č. 75/1957 Sb.

11 Zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel).

12 Viz důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o evidenci obyvatel – sněmovní tisk č. 441/0 volebního období 1998-2002. Dostupné z <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=3&ct=441&ct1=0>.

13 Ustanovení § 17 zákona č. 135/1982 Sb., o hlášení a evidenci pobytu občanů, a ustanovení § 22 vyhlášky federálního Ministerstva vnitra č. 146/1992 Sb., kterou se provádí o hlášení a evidenci pobytu občanů. Oba předpisy ve znění účinném do 30. 6. 2000.

14 Viz ustanovení § 2 a § 3 zákona č. 135/1982 Sb.

15 Viz důvodová zpráva pod bodem č. 12 – zvláštní část k § 10 a § 11: „Nově je stanovena svobodná volba místa trvalého pobytu občanem.“

16 Dle sdělení vedoucí oddělení matriky Ing. Zuzany Soukupové ze dne 1. 3. 2019, adresované stěžovateli, dle vyrozumění vedoucí správního odboru Ing. Terézie Vitákové ze dne 11. 11. 2019 stěžovateli o vyřízení jeho stížnosti. Zjevně nesprávná informace o neexistenci institutu zvláštní matriky v době, kdy stěžovatel uzavřel v roce 1987 manželství, je bohužel i v odpovědi tajemnice Mgr. Markéty Bartušové ze dne 2. 7. 2020 na výzvu k poskytnutí vysvětlení k mému šetření.

československých) občanů, k nimž došlo na území cizího státu, byla založena již zákonem č. 268/1949 Sb., o matrikách.

Magistrát města Hradec Králové sdělil stěžovateli další nesprávnou informaci, když uvedl, že jeho osobní údaje zapsalo do informačního systému evidence obyvatel oddělení státního občanství a matrik Ministerstva vnitra na základě jeho žádosti o udělení československého státního občanství ze dne 7. 12. 1992.¹⁷

Šetřením se nepodařilo zjistit, na základě jakého dokladu byly údaje o tehdejší manželce stěžovatele zapsány na přihlašovacím lístku pro trvalý pobyt. Na přihlašovacím lístku je záznam ohlašovny Městského úřadu Jablonec nad Nisou s datem 29. 9. 1993, avšak podpis přihlašovaného chybí. Okresní ředitelství Policie České republiky Jablonec nad Nisou zavedlo údaje o tehdejší manželce stěžovatele do elektronicky vedeného registru obyvatel dne 7. 10. 1993 zřejmě na základě tiskopisu přihlašovacího lístku určeného pro okresní evidenci. Tyto údaje byly později automaticky převedeny do současného informačního systému evidence obyvatel, vedeného podle zákona o evidenci obyvatel.

Jisté je, že pochybilo Okresní ředitelství Policie České republiky Jablonec nad Nisou, když vydalo stěžovateli začátkem roku 1994 občanský průkaz, aniž stěžovatel předložil český oddací list ze zvláštní matriky. Stěžovatel pak porušil povinnost dbát, aby základní údaje zapsané v občanském průkazu odpovídaly skutečnosti. Jestliže občanský průkaz obsahoval údaje o jeho tehdejší manželce, stěžovatel měl, jako český státní občan hlášený k trvalému pobytu na území České republiky, doložit tehdejšímu Okresnímu ředitelství Policie České republiky v Jablonci nad Nisou, že manželství bylo v roce 1999 rozvedeno. Stěžovatel žil jako švýcarský státní občan do konce roku 2017 ve Švýcarsku a zapomněl patrně na to, že se v České republice jako český státní občan přihlásil v roce 1993 k trvalému pobytu.

C.2 Současný stav

Při hodnocení postupu úřadu je třeba vzít v úvahu ústavně právní limity výkonu veřejné moci a základní zásady správního řízení. Podle Ústavy České republiky lze státní moc uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon. Každý občan může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.¹⁸ Listina dále stanoví, že povinnosti mohou být ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod.¹⁹ V případech, kdy úřad požaduje od osoby předložení určitých dokladů, měl by postupovat tak, aby nikomu nevznikaly

17 Vyrozumění vedoucí správního odboru Ing. Terézie Vitákové ze dne 19. 3. 2019 a ze dne 11. 11. 2019 o vyřízení stížností. Sdělení magistrátu o zápisu údajů stěžovatele do tehdejšího registru obyvatel Ministerstvem vnitra bylo pouze nepodloženou domněnkou. Ministerstvo vnitra údaje o stěžovateli do registru obyvatel nezapsalo. Ve spisu, jehož kopii Ministerstvo vnitra poskytlo k šetření, je záznam, z něhož vyplývá, že ministerstvo oznámilo nabytí českého státního občanství stěžovateli Okresnímu úřadu Jablonec nad Nisou až dne 13. 12. 1993 s pokynem oznámit tuto skutečnost ohlašovně. Pro úplnost lze poznamenat, že k znovunabytí státního občanství podle zákona č. 88/1990 Sb. nebylo třeba předkládat doklad o rodinném stavu a znovunabytí neznamenovalo povinnost občana přihlásit se na území České republiky k trvalému pobytu.

18 Ustanovení čl. 2 odst. 3 a 4 Ústavy České republiky a obdobně čl. 2 odst. 2 a 3 Listiny základních práv a svobod.

19 Ustanovení čl. 4 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

zbytečné náklady, a dotčené osoby co možná nejméně zatěžovat. Podklady od dotčené osoby vyžaduje jen tehdy, stanoví-li tak právní předpis.²⁰

Vznikne-li u orgánu veřejné moci při využívání údajů z informačního systému evidence obyvatel pochybnost o jejich správnosti, je povinen informovat o této skutečnosti příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností podle místa trvalého pobytu občana. Příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností označí zpochybněný údaj jako nesprávný a provede zjišťování správnosti údajů. Obyvatel je povinen na výzvu předložit příslušnému správnímu úřadu požadované doklady nezbytné pro ověření správnosti zapsaných údajů. Ke splnění výzvy poskytuje správní úřad obyvatele potřebnou pomoc. Po ukončení zjišťování správnosti údajů provede příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností opravu údaje, jestliže byl údaj nesprávný. Po ukončení zjišťování správnosti údajů vždy odstraní označení o nesprávnosti údaje.²¹

Právní úprava neposkytuje úřadu obce s rozšířenou působností jednoznačné vodítko, jaké doklady je oprávněn po občanu k opravě nesprávného údaje v informačním systému evidence obyvatel požadovat. Zákon o evidenci obyvatel, na rozdíl od zákona o občanských průkazech²², nestanoví, které doklady má občan předložit. Na rozdíl od zákona o občanských průkazech zákon o evidenci obyvatel nestanoví např. povinnost předložit výpis ze zvláštní matriky.²³ Užitím termínu „požadované“ doklady, jako by zákon o evidenci obyvatel ponechával na úvaze úřadu, které doklady má občan předložit. Příslušný úřad obce s rozšířenou působností by tak při úvaze, které doklady je podle zákona o evidenci obyvatel oprávněn po občanu požadovat, měl mít na paměti § 6 odst. 2 správního řádu a postupovat tak, aby občanu nevznikly zbytečné náklady a aby byl co možná nejméně zatížen.

Narození, uzavření manželství a úmrtí občana, ke kterému došlo na území cizího státu, se zapisují do zvláštní matriky, vedené od 1. 7. 2001 Úřadem městské části Brno-střed.²⁴ Došlo-li k matriční události v cizině a stanoví-li zákon, že občan je povinen předložit matriční doklad, je občan od 1. 1. 2014 povinen předložit matriční doklad vydaný zvláštní

20 Ustanovení § 6 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

21 Viz podrobněji § 7 odst. 1 až 5 a § 8a odst. 1 a 2 zákona o evidenci obyvatel.

22 Podle § 7 odst. 1 zákona č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů, doklady potřebné k vydání občanského průkazu musí být předloženy v originále, ověřeném opisu nebo ověřené kopii. U cizojazyčných dokladů je občan povinen předložit též jejich ověřený překlad do českého jazyka, pokud mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, nestanoví jinak. Podle § 7 odst. 3 zákona o občanských průkazech předkládá-li občan rozhodnutí cizozemského soudu k doložení údajů zapisovaných do občanského průkazu, je povinen předložit spolu s takovým dokladem rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky o uznání rozhodnutí cizozemského soudu na území České republiky, jestliže je toto uznání podle zvláštního právního předpisu potřebné.

23 Viz ustanovení § 7 odst. 4 zákona č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů.

24 Ustanovení § 3 odst. 5 a § 42 odst. 1 písm. a) zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

matrikou.²⁵ Do tohoto data byla povinnost předložit doklad vydaný zvláštní matrikou stanovena pouze v zákoně o občanských průkazech²⁶ a v zákoně o cestovních dokladech²⁷.

Pochybilo-li před 25 lety Okresní ředitelství Policie České republiky Jablonec nad Nisou a vydalo stěžovateli občanský průkaz, aniž předložil oddací list vydaný zvláštní matrikou, neznamená to, že stěžovatel má povinnost předložit dodatečně český oddací list, jestliže toto manželství bylo mezitím rozvedeno. Takovou povinnost žádný předpis nestanoví.

Magistrát města Hradec Králové, jako úřad věcně a místně příslušný k zjišťování správnosti údajů o stěžovateli v informačním systému evidence obyvatel a k opravě nesprávného údaje, porušil ustanovení § 6 odst. 2 správního řádu, protože požadoval po stěžovateli k odstranění nesprávného údaje o manželce předložení oddacího listu ze zvláštní matriky o manželství uzavřeném v roce 1987²⁸ a nepřihlédl k tomu, že toto manželství bylo již rozvedeno.

Opodstatněný se tak jeví pouze požadavek doložit rozvodový rozsudek. Magistrát města Hradec Králové formuloval tento požadavek obecným odkazem na § 52 zákona č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním.²⁹ Zákon č. 97/1963 Sb. byl však zrušen a nahrazen zákonem č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém.³⁰ Magistrát města Hradec Králové stěžovateli nesdělil, jaké ověření je třeba, aby rozsudek o rozvodu měl důkazní moc veřejné listiny i v České republice. Zdůvodnil to tím, že stěžovatel mu žádné veřejné listiny nepředložil.³¹

Má-li úřad posoudit, za jakých předpokladů lze cizozemské veřejné listině přiznat důkazní moc veřejné listiny i v České republice, musí vzít do úvahy, že před použitím zákona o mezinárodním právu soukromém mají přednost mezinárodní smlouvy, kterými je Česká republika vázána.³²

Česká republika je smluvní stranou Úmluvy o uznávání rozvodů a zrušení manželského soužití ze dne 1. 6. 1970.³³ Smluvní stranou této mnohostranné mezinárodní úmluvy je

25 Viz ustanovení § 42 odst. 3 zákona o matrikách, jménu a příjmení.

26 Viz ustanovení § 7 odst. 4 zákona č. 328/1999 Sb., zákona o občanských průkazech, ve znění účinném k 31. 12. 2013.

27 Viz ustanovení § 21 odst. 3 zákona č. 329/1999 Sb., zákona o cestovních dokladech, ve znění účinném k 31. 12. 2013.

28 Sdělení vedoucí oddělení matriky Ing. Zuzany Soukupové ze dne 1. 3. 2019, vyrozumění vedoucí odboru Ing. Terézie Vitákové ze dne 19. 3. 2019 a ze dne 11. 11. 2019 o vyřízení stížností.

29 Sdělení vedoucí oddělení matriky Ing. Zuzany Soukupové ze dne 1. 3. 2019, vyrozumění vedoucí odboru Ing. Terézie Vitákové ze dne 19. 3. 2019 a ze dne 11. 11. 2019 o vyřízení stížností.

30 Dle § 52 zákona č. 97/1963 Sb. listiny vydané soudy a úřady v cizině, které platí na místě, kde byly vydány, za listiny veřejné, mají důkazní moc veřejných listin také v České republice, jestliže jsou opatřeny předepsanými ověřenými. Významově stejným je nyní ustanovení § 12 zákona č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém.

31 Vyrozumění vedoucí odboru Ing. Terézie Vitákové ze dne 19. 3. 2019 o vyřízení stížnosti.

32 Viz čl. 10 Ústavy České republiky a § 2 zákona o mezinárodním právu soukromém.

33 Haagská úmluva o uznávání rozvodů a zrušení manželského soužití ze dne 1. 6. 1970 byla publikována vyhláškou ministra zahraničních věcí č. 131/1976 Sb.

také Švýcarsko³⁴. Není proto třeba, aby rozsudek švýcarského soudu o rozvodu stěžovatele z roku 1999 byl uznán Nejvyšším soudem České republiky, i když stěžovatel byl v době vydání rozsudku také českým státním občanem.³⁵ Ke stejnému závěru vede i ministerská metodika, dle níž se soudní rozhodnutí ve věci rozvodu vydaná ve Švýcarsku po 11. 7. 1976 uznávají podle Haagské úmluvy, tj. bez potřeby zvláštního uznávacího řízení.³⁶

K odstranění záznamu v informačním systému evidence obyvatel o manželství uzavřeném v roce 1987 postačí, jestliže stěžovatel předloží Magistrátu města Hradec Králové výpis rozvodového rozsudku ze dne 30. 3. 1999, opatřený apostilou a úředním překladem do českého jazyka. Tento doklad má stěžovatel k dispozici.

Po odstranění záznamu o rozvedeném manželství Magistrátem města Hradec Králové bude zvláštní matrika moci zapsat do informačního systému evidence obyvatel manželství stěžovatele uzavřené dne 26. 5. 2017 v Brazílii. Manželka stěžovatele, brazilská státní občanka paní D., podala odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra žádost o povolení k trvalému pobytu na území České republiky. K žádosti by měla předložením oddacího listu ze zvláštní matriky prokázat, že je rodinným příslušníkem státního občana České republiky.³⁷

D. Informace o dalším postupu

Magistrát města Hradec Králové pochybil tím, že k nápravě nesprávného údaje v informačním systému evidence obyvatel požadoval po stěžovateli, aby si opatřil a předložil zvláštní matrice oddací list z roku 1987. Magistrát stěžovatele požadavkem dodatečného zápisu rozvedeného manželství a záznamu o rozvodu do zvláštní matriky zbytečně zatížil. Stěžovatel by měl Magistrátu města Hradec Králové předložit výpis rozsudku o rozvodu, opatřený apostilou a úředním překladem. Tento doklad by měl

34 Conférence de La Haye de droit international privé. Instruments. Conventions. 18: Convention du premier juin 1970 sur la reconnaissance des divorces et des séparations de corps. État présent [2020-09-24]. Dostupné z <https://www.hcch.net/fr/instruments/conventions/status-table/?cid=80>.

35 Pravomocná cizí rozhodnutí ve věcech rozvodu manželství se podle § 51 zákona o mezinárodním právu soukromém v České republice uznávají jen na základě zvláštního rozhodnutí Nejvyššího soudu. V komentáři zákona o mezinárodním právu soukromém z nakladatelství C. H. Beck se k § 51 ve vztahu k Haagské úmluvě o rozvodech uvádí: „Úmluva nespecifikuje, jakým způsobem jsou tyto podmínky (pozn. tj. podmínky, za nichž jsou ve smluvních státech uznávána rozhodnutí o rozvodech) zkoumány ve smluvních státech a odkazuje na vnitrostátní právo. V kontextu § 51, tj. případů zahrnujících české občany, by tak byl možný výklad, že je třeba vést zvláštní uznávací řízení u Nejvyššího soudu. V ČR však byla zavedena praxe, podle níž jsou rozhodnutí smluvních států splňující podmínky uznání podle úmluvy uznávána, i když se týkají českých občanů, bez zvláštního řízení, pokud rozhodnutí nabylo právní moci po 11. 7. 1976, tj. dni, kdy Haagská úmluva vstoupila v platnost pro ČSSR.“ (BŘICHÁČEK, T. § 51 [Uznávání rozhodnutí v manželských věcech týkajících se českých občanů]. In: BŘÍZA, P., BŘICHÁČEK, T., FIŠEROVÁ, Z., HORÁK, P., PTÁČEK, L., SVOBODA, J. *Zákon o mezinárodním právu soukromém*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 267.) Obdobný výklad je i v komentáři z nakladatelství Wolters Kluwer: PAUKNEROVÁ, M., ROZEHNALOVÁ, N., ZAVADILOVÁ, M. a kol. *Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, 349 s.

36 Ministerstvo vnitra České republiky. Služby pro veřejnost. Rady a služby. Občan na úřadě. Matriky – matriční úřady. Metodika na úseku matrik. 2016. Informace č. 24/2016. *Uznávání soudních rozhodnutí ve věci rozvodu, rozluky, nebo prohlášení manželství za neplatné vydaných v cizině – aktualizace informace č. 16/2011, ze dne 14. 7. 2011* [pdf] [2020-09-24]. Dostupné z <https://www.mvcr.cz/clanek/metodika-na-useku-matrik.aspx?q=Y2hudW09NQ%3d%3d>.

37 Viz ustanovení § 42 odst. 4 zákona o matrikách, jménu a příjmení.

postačovat k opravě nesprávného údaje o manželství stěžovatele v informačním systému evidence obyvatel.

Stěžovatel pak může podat žádost o zápis manželství, které uzavřel dne 26. 5. 2017 v Brazílii, zvláštní matrice. Zvláštní matrika zapíše manželství do matriky a vydá český oddací list; rodinný stav, datum, místo a stát uzavření manželství, jména, příjmení a datum narození manželky stěžovatele bude moci zapsat rovněž do informačního systému evidence obyvatel.

Zprávu zasílám Mgr. Markétě Bartušové, tajemnici Magistrátu města Hradce Králové, a podle § 18 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv žádám, aby se ve lhůtě 30 dnů od jejího doručení vyjádřila ke zjištěným pochybením a informovala mě o přijatých opatřeních k nápravě. Zpráva shrnuje mé dosavadní poznatky, které mohou být podkladem pro závěrečné stanovisko podle § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv.

Zprávu zasílám na vědomí odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra, oddělení pobytového správního řízení Královéhradecký kraj ke sp. zn. OAM-2568/TP-2020. Zprávu zasílám rovněž stěžovateli.

Brno 30. září 2020

JUDr. Stanislav Křeček v. r.
veřejný ochránce práv
(zpráva je opatřena elektronickým podpisem)